

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edincih je moč.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarnah v Trstu po 25 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 30 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo «via Zonta 5.»

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terrente» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznačil in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Domača in zunanja politika.

V Avstriji se prav zdaj godé stvari, katere bi morale močno vznemirjati, da ni državno krmilo v dobrih rokah. — Mi menimo sedanjo vlado takraj Litave, ki baš zdaj daje mnogo dokazov svojega trdnega stanja in močne roke. Na Dunaju in drugod so nastale rabuke socijalističnega značaja, katere je vlada z močno roko hitro zatrla; tudi velikanski požari, ki se zadnje dni na Dunaju in v bližnji okolici ponavljajo, morajo biti naklepi socijalistov, in čudno se nam zdi, da se delalec baš pod to vlado, katera je dosedaj edina vzela v svoj program zboljšanje osode delalskega stanja, tako močno ustavlja postavnemu redu. To mora biti nekaj drugega. Kedo ne zapazi torej v zadnjih rabukah tiste roke, ki je za časa zborovanja državnega zbora v parlamentu delala različne skandale v namen, da vrže sedanjo vlado? Ker so Velikonemci zgubili nado, da v parlamentu vržejo sedanjo vlado, šli so na ulice in zdaj podpihujejo delalce in snujejo rabuke, da bi le vladi delali zadrege, posebno pa presvitlej kroni dokazali, da sedanja sistema ni primerna avstrijskim razmeram in da edino Avstriji koristno načelo je nemški centralizem. Da je temu tako, ovajajo sama glasila Velikonemcev, ki vsako tako rabuko zapisejo na račun grofa Taaffe-ja in njega tožijo krivde vseh neredov.

Ali kaj še pri nas, na Ogerskem je še vse kaj drugega: tam je proces zarad umora Ester Solymossi tako razpalil ljudstvo, da je začelo skoraj po vsej Ogerskeji takozvano antisemitsko gibanje in da se od tam vsak

dan sliši o požarih in prelitvi krvi. To so resnična znamenja, da so ogerske razmere jako gnjile, čemur se ni čuditi, ako pomislimo, da so tam kmetje, posebno pa veliki posestniki, pravi aristokratje, v rokah judov, kateri iz njih posestev sesajo med, posestnikom pa puščajo suho satje. Ni torej čudo, da listi poročajo, da se mej kmečkimi požigalci judovskih hiš nahajajo tudi »fini gospodje«, kateri vso to stvar vodijo. Ali tudi za te naravne nastopke korupcije na Ogerskem bi radi naši Velikonemci odgovornega storili grofa Taaffe-ja, češ, da on podpira tudi onkraj Litave antisemitizem. Posebno ugodno pa so prišli našim vladoželnim Velikonemcem nemiri na Hrvatskem. Velikonemski listi so hoteli v začetku nemirum v Zagorju pritisniti pečat socijalizma in komunizma, udrihali so na Hrvate, češ, da so helotje, ki skrunijo pravo lastništva; a pokazalo se je natančno, da so tu in tam pobunjeni Hrvati povsodv miru puščali privatno lastnino, in da so se le zato vzdignoli, ker so jih davkarji ali po krivici rubali, ali prekruto ž njimi postopali, ali pa, kakor načelnik osrednjega davkovskega urada, David, skrunili postavo. — Mi nikoli ne odobravamo rabuke; a ljudstvo, katero se prepriča, da sami po vladi postavljeni čuvaji skrunje postavbe in zadajejo udarec najsvetejšim narodnim pravicam, v svojej obupnosti ne pozna več opreznosti, in čudne stvari so se morale goditi, da se je to mirno, izstradano zagorsko ljudstvo vzdignolo. Na koga se more ljudstvo več sklicavati in naslanjati, ako postava, ako pogodbe ne veljajo? Demoralizovalno je toraj vplivale postopanje Davida in

kaj so nastopki temu? Hrvatje dobé zdaj vojaško vlado, preklicane so njih ustavne pravice in general Ramberg je poklican, da na Hrvatskem z vojaško silo napravi mir; na razpolaganje mu je velika vojaška sila, in sliši se celó, da je ljubljanska armadna divizija pripravljena, da na vsak klic odrine na Hrvatsko. Kako se bodo Hrvatje zdaj vedli? To je občno prašanje. Mogoče da se bodo v obupu tu in tam celo ustavljali vojaški sili, obup ne pozna kalkulacije; a naposled morajo podleči vojaški sili, saj so podlegli tudi Madjari, Bosnjaki itd. o svojem času, ko so se pobunili. Grbe z madjarsko-hrvatskimi napisi zopet obesijo; a kaj bode ogrska vlada s tem na boljsem? Dolgo ne bode moglo trajati izjemno stanje, kajti uže pasiviteta hrvatskega naroda utegne Madjarom postati osodopolna. Zatorej je gotovo, da bode morala ogrska vlada zopet stopiti v prijazne obravnave s Hrvati, in to tem poprej, ker so v opozicijo potisnoli celó možé, kakor so ban Pejačević in kardinal Mihajlovič in drugi kateri so bili glavni nositelji ideje ogersko-hrvatske skupnosti.

Brez vsake simpatije in stranke v deželi pa vendar ni mogoče več vladati v tem stoletju in hrvatsko prašanje bi utegnolo osodopolno postati Madjarom, če ga k malu ne odstranijo in Hrvatov ne pomirijo. Pomisliti je tudi, da bi konečno presvitle krona morala v interesu vse monarhije poseči v zadevo in razvozljati voz. Akoprem pa je hrvatska pobuna povsem lokalno hrvatska zadeva, pro-uzročena po čisto naravnih uzrokih, kakor smo prav zdaj videli, vendar naši Velikonemci tudi to pobuno za-

znamujejo na rovaš sisteme grofa Taaffe-ja in trdó, da so koncesije Slovanom takraj Litave Hrvate tako ohrabrile, da so se ustavljali naredbam Davida. Oni slutijo na Hrvatskem celó tajne konspiracije dunajske vlade in porablajo to priliko, da ščuvajo Madjare na Taaffejevo vlado, češ, da tudi njim Slovani zrastó nad glavo, ako hitro ne pomagajo, da dobé zopet velikonemci vajeti v roke takraj Litave. Prav originalne misli ima v tem obziru »Triester Zeitung«, katera Madjare kar naravnost straši, da zgubé vodstvo onkraj Litave, ako si ne bodo zopet delili nadvlade nad vse avstrijske Slovane z Velikonemci, tako sicer, da se bode dualizem delil le v dve hegemoniji (nadvladi). Kedor pa pozna razmere in bere le v tem obziru jako merodajno »Politik«, ta umeje, da se grof Taaffe strogo varuje vsakega vmešavanja v ogerske zadeve in da je politika Čehov in Poljakov bolj ugodna Madjarskeji samostalnosti, nego je bila to politika Schmerlinga in Auerspergov, katera je le prepogosto ovajala, da Velikonemcem raste apetit »enmangeant« (mej jedjo). Ogri pa so to predobro zapazili in predobro so jim v spominu Bachovi časi; oni se tudi opirajo na zgodovinsko pravo, in ker se Poljaki in Čehi tudi na isto opirajo, torej je naravno, da se Velikonemcem ne posreči, kar tako gorko želé. Da so Velikonemci neizbirčljivi gladé sredstev, to vidimo vsak dan; a kakor reči denes stojé, ni se bati, da se stvari zasučéjo po njih misli. Ogre bodo silile okoliščine, da se zopet pogode s Hrvati in zadnji bodo zadovoljni, da se jim več ne ruši njih avtonomija; a Taaffejeva vlada bode

Podlistek.

Kontovelj-Mokolán-Prosek.

(Zgodovinska črtica spisal M. Slla.)
(Dalje.)

Slovanski Prosečani, drugih ni bilo, so mnogo trpeli l. 1470, ko je vojska 8000 Turkov pribumela iz Bosne ter požigala in pustošila po Krasu dolí do »bele réke« Soče. Takrat so Turki vpepeljili Prosek. Ker niso imeli dosti spašnikov, so raje marljivo trte sadili; a Tržačani so jim to zavidali, ter so toliko nadlegovali cesarja Friderika III., da se jim uda, in l. 1491 okoličanom zlasti Prosečanom prepove trte saditi, češ, da je to nek privilegij tržaški. Res da je uže pred bila neka določba v statutih tržaških, pa le gledé novih »paštinov«, da se ne smejo napravljati brez dovoljenja. Prosečani, Kontoveljci s Križani vred so se vedno sklicavali na stare postavbe in določbe, Tržačani pa so to stvar po svoje razlagali, ter mnogo kvara delali v vinogradih okoličanov, in meščani navadno zmagajo proti vaščanom. Cela knjiga bi se lahko napisala o teh pravnih, o katerih pa le nekaj bolj znamenitega posnamem.

Cesar Ferdinand I. je z odlokom 1. junija 1532 zaukazal, naj vsak na svojem zemljišču svobodno trte sadi. Tržačani na svojem in isto tako okoličanski kmetje. Tržačani naj povrnejo škodo, katero so storili po proseških vinogradih. Ta odlok

ni imel zaželenega vspeha. Še le v 26. marca 1545 se je mesto pogodilo z vsemi gospodarji (patres familias) kontoveljskimi, proseškimi in kriškimi. Zanimiva je ta pogodba (concordio), ker iz nje razvišmo, koliko je bilo nočetov v posameznih omejenih vaseh in kako so se nazivali. Prosečanov je bilo 13, namreč: Ivan Barbot, Mohor Petnar, Blaž Sigina (Ševina), Jurij Ropert (poznaj Rupel), Tomaž Calaz (Kalec), Valentin Kalec, Jurij Verbec, Peter Puntar, Matija Verša, Benak Čeč (Chiech), Anton Prašel, Blaž Senko, Ivan Šegina. Pa to so bili le samostojni gospodarji, in gotovo so tržaškeje gospodi, ki je tudi imela svoje vinograde, obdelovali vinograde najemniki delalci, takrat zvaní »podružniki«. (Iz l. 1527 je neka določba mestnega zbora: »Glede Čičev, ki so ali v mestu (Trstu) ali pa v okolici, se določí, da oni, ki imajo kaj zemljišča, naj ostanejo, drugi pa, ki nič nimajo, naj odidejo. Ako bi kateri posestnik obdržal kacega »podružnika« naj se mu vzame vse premoženje in blago, kojega polovico dobi mestna blagajnica, polovico pa ovaduh brez nijednega priziva na mestno sodišče«. Dr. Kaniler: Lo Rimboscamento p. 9.)

V zgor omejenjej pogodbi so potrdili te le točke: 1. Vsi stari »paštini« naj ostanejo kakor so; — 2. Novih »paštinov« ne smejo delati kmetje, a kedor bi nasprotno, plati 100 dukatov; — 3. Svobodno se sme saditi vsakovrstno sadno drevje, razen trt; — 4. Napravijo naj se nove »gruntne bukve« (libro di perticazione), v katere se vpišejo vsi stari vinogradi; —

5. Ako bi kak okoličan napravil iz »barredae« nov »paština« brez dovoljenja mestne gospoške, sme mu ta posekati vse trte, vinograd razdejati in ograjo podreti na troške dotičnega kmeta, povrh pa še 50 zlatih glóbe trjati; — 6. Prepovedano je vinograde prodati ali komu v doto poteljiti zunaj Tržaščine pod kaznijo 50 dukatov, tržaškim podložnim pa je to dovoljeno. To pogodbo so na kožnici (pergameni) napisano strankam izročili, raztolmačivši jo pred kmetom v »ilirskem jeziku« (— facta prius declaratione vulgari et illirico sermones).

Kljubu vsem tem slovesnim pogodbam se k malu zopet uname ljuta borba mej Tržačani in Devinsčani zaradi mej in vinogradov. Tržačani pošljejo l. 1557 do 400 mož v vinograde na Devinsčini, da jih ungonobijo in razlenejo. Matija pl. Hofer, ki je bil takrat devinski grajščak, pritoži se pri cesarju. Posebna komisija je stvar preiskovala in sporočala. Dugo leto (1558) pa je pl. Hofer Tržačana Luko Burlo-ko vjetnika odpeljal v Devinski grad. Zategadelj nastane znóvi mejsebojno proganjanje, pustošenje in sekanje po vinogradih. A za grehom je prišla kazen. Tako n. p. so morali Tržačani platiti 50 zlatov Prosečanu Šimnu Šegini, kateremu so bili l. 1570 po krivici vinograd razdejali.

Nadvojvoda Karol štajerski je glede mejnikov mej Tržaščine in Devinsčino razsočil (13. januarja 1583), da se imajo smatrati kot meje: vogelj pri Sosljanu (Cislanum seu Sistliano), od onod pa klanec do glavne ceste, in hribovi nad

morjem; Devinski grajščak ima pravico do desetine v svojih vinogradih v Tržaščini, kakor jo je vedno užival. Kdor bo nasprotoval tej naredbi, naj plača 1000 dukatov v državno blagajnico, drugej stranki pa 500 zlatov (Pichler s. c. p. 301.) Malo je to potešilo razburjene duhove, kajti uže maja meseca istega l. 1583 je pisal Karol štajerski Jakobu pl. Attems-u gradiškarskemu glavarju in Petru pl. Strassoldo tu, naj na to delata, da Tržačani povrne škodo, kmetom po vinogradih storjeno, in komisarjem platijo 200 zlatov. Te »ostre« razsodbe Tržačanom niso bile ugodne, ter mesto denarja so prinesli sekire v vinograde okoličanov in trte sekali. Zopet je Karol primoran bil pisati svojim komisarjem, naj stvar natanko preiskujejo ter mu sporočé. Brezštevilne listine se hranijo o rej zadevi, iz kojih je razvidno, kakolika strast je vladala mej Tržačani in Devinci; tržaški zagovorniki so vsi razkačeni ter navadno zvršujejo svoje pritožbe trdenjem, da je devinski grajščak njihov najsrdečiji sovražnik. (Pichler s. c. p. 301.)

Ta ogenj nasprotne zavidnosti je vedno tlel, ter zdaj pa zdaj kakor živi zubelj bruhnol iz pokritega oglja, vendar po onem l. 1583 ni čitati v proseških listinah kake posebne pravde do 1656, ko so zopet pregledovali mejnike mej Tržaščino in Devinsčino. Poleg morske obali v kraju imenovanem »Velika krepca« (gran Creppa) v slovenskem jeziku »Brojnica« zraven kraja Konavelj (?) — Conavella, na voglu pri onem kraju, ki se imenuje Čiseliana Draga,

mirno dalje izvrševala sprejeto zadačo. Avstrija pa silno potrebuje notranjega miru in to tudi zaradi njene zunanje politike, katera meri na to, da se ohrani evropski mir. V ta namen se zdaj tudi snuje zveza srednje-evropskih držav in sluti se v obče, da je ta mir posebno namenjen konservativnej politiki, v katero pa skoro gotovo tudi Rusija privoli in se torej vsaj za nekoliko let pridruži zvezi srednjeevropskih držav. Ali naloga Avstrije je zdaj tudi ta, da se z Rusijo sporazume za dobo, ko bode treba konečno rešiti jutrovo prašanje, ker le na ta način se more tudi trajno ohraniti evropski mir. Za nekoliko let pa utegne po vsej Evropi prevladati konservativni veter, vsled česar se ni bati za zdaj vojne mej velevladi, ker vse se boji vojne zato, ker vse imajo doma dosti posla, vse imajo zboljševati svoje ekonomične razmere in ker se konečno vsi boje, da bi z vojno ne zbudile takih prekucij, katere se uže naznanjajo in bi utegnole Evropo potegniti v dolgotrajne nezgode. Naravno je torej, da skoro vse Evropske vlade vesljajo pod konservativnim vetrom, in da vsled tega saj nekoliko let ostane mir.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Iz vseh krajev našega cesarstva in vzlasti iz slovanskih dežel prinašajo časniki obširna poročila, kako veselje je vzbudil srečni porod naše cesarjevine, in kako navdušeno in slovesno se je obhajal ta veseli dogodek. To je najboljši i neovrhljivi dokaz, kako tesno in srčno je zvezana presvilita naša vladarska obitelj z avstrijskimi narodi, to pa je v sedanjih prekucijskih časih jako tolažljivo, ter najboljšo poročilo, da rovarstvo napenja vse svoje moči za stonj, ljubezni mej prestolom in ljudstvom ne ostrupi, vresničuje se uže prigovor: Austria erit in orbe ultima.

Novorojena nadvojvodica je bila krščena v sredo ob enej uri popoldne v Laksenburgu po predpisanem obredu, krstil jo je poknježeni vrhovni dunajski škof Ganglbauer. Cesarica je bila kumica. Novorojena princesinja je dobila imena: Elisabeta, Marija, Henrijeta, Štefanija, Gisela. Pri slovesnem krstu so bili pričujoči: razen cesarja in cesarice vsi udje ce-

kder se ladje v zavetje zatekajo, zlasti na brežinske »dope« (zopull) itd., tako se glasi listina, katero sem našel v prepisu v Repnem od 29. dne maja 1656. Kdor slovensko ume, koj vidi, da so vsa ta imena slovanska in da so oni tukajšnji prvotni prebivalci, ki so te kraje obljudili, bili Slovani. Mesto »Sesljan« je uže gor omenjeni »Cislilian«, kar ne pomenja drugo, nego »Čičelje« ali Čičelje t. j. malo pečevno gričje. Smešno je, kako g. Pichler tolmači to ime: »Sistilian, più tardi trovati Cislilianum, che alcuni non so con quanta probabilità derivano a sistendo, perché la fermossa l'esercito romano. Sestian in lingua slovea significherebbe con - colonista - Mitansiedler.« Il Castello di Duino» p. 42. (Sistilian ali ali poznejši Cislilian, po mislih nekih zato imenovan tako, ker so se onde »ustavile« (sistere) rimske vojne. Sesljan v Slovenščini da pomenja »so-seljan«). Čuditi se je g. gimnazijalnemu vodji, mons. Pichlerju, da je v etimologiji tako slabo podkovan.

No iz te sesljijske stranpotice vrnilo se zopet v Prosek. Tri leta po onej natančnej komisiji in določbi deželni mej. l. 1859 so morali Tržičani po krivem zatočenega Prosečana Simona Rupela, da je »paštinal« v prepovedanem kraju na »Krnjiščici«, nekričnega spoznati. Isto tako se je godilo z Ivanom Škrlom (Scherl), katerega so ogradili, da je hotel »Podstenami« nov vinograd napraviti.

Nek šaljiv izrek pravi: »Ko bi zavidnost gorela, ne bilo bi treba drv.« Vražja zavidnost, da so Prosečani svoje vino drago prodajali, podkurila je zopet neke Tržičane, da so šli v prošeske vinograde trte sekati ubogim kmetom.

(Dalje prihodnjic.)

sarske hiše, papežev poslanec Vanu-telli, kardinala Simor in Haynald, belgijski poslanec in njegova soproga, skupni avstrijski in ogerski ministri, načelniki avstrijskega in ogerskega državnega zbora, gospe cesarjeve palače, tajni svetovalci, ključarji, vrhovni strežaji, župana z Dunaja in Budimpešta. Vrhovnemu poknježnemu škofu so bili prisotniki škof Angerer, vojaški škof Gruša, prelati Stöger, Hasel in Mayer in mnogo duhovnikov. — Novorojeno dete je krepko in zdravo in njegova visoka mati se prav dobro čuti.

Cesar je vsled veseliga dogodka pomilostil 202 vjetnika, katerim je kazen okrajšal, ali popolnoma odpustil, in sicer je pomilostil v Gradiški 5, v Koprnu 8, v Kamniku 7, v Ljubljani 3, v Begunjah 5 (ženskih), v Trstu 14 in v Zadru 12.

Cesar je z lastnoročnim pismom sprejel odstop bana Pejačevića ter imenoval generala Ramberga za vladnega komisarja, kateremu je naročeno, naj izvrši ministrskega sveta sklepe.

Zelo vznemirjajoči so v zadnjih dneh velikanski požari na Dunaji in njega okolici. Uže zadnjič smo poročili o silovitem požaru, ki je pokončal velikanske drvarnice na Rossauerlande in prouzročil, kakor se ceni, 2 $\frac{1}{2}$ milijona škode; precej drugi dan pa je začela goret zopet druga drvarnica, ter požar učinol nad 100.000 gld. škode, in enaki požari so bili v dunajske okolici. Še hujša poročila pa dohajajo z Ogerskega. Da tu ni gola nesreča, ampak da sega vmes strašanskega socializma brezbožna, neusmiljena, krvava roka, tega ljudstvu ni treba tajiti. — O tej stvari zavračamo čestite naše bralce na denašnji uvodni članek.

O pogrebu grofa Chamborda v Gorici smo uže zadnjič pisali. Naj pristavimo danes še nekoliko o političnem pomenu smrti tega blazega moža. Poročili smo uže, da je naš cesar obiskal na Dunaji bivajočega pariškega grofa, ki je po Chambordijev smrti prvi pretendent francoske krone. To je zelo dregnolo republikance na Francoskem, — in naši fakijski so delali šunder o tem, kolikor so le mogli. Oficijski in oficiozni časniki pa so ogenj gasili, da je obiskovanje veljalo le visokej osobi, da s politiko ni bilo v nikakej zvezi. Tudi mi smo te vere, vendar pa menimo, da ima tak obisk politično važnost, in sklepamo iz tega, da dunajski najvišji krogi nemajo vere, da se republika na Francoskem dolgo vzdrži, in o tem se skoraj gotovo ne motijo. — Francoski monarhisti so imeli v Gorici tudi posvetovanje, ali dve nasprotni stranki se celo na odprtem grobu grofa Chamborda niste mogle zediniti. O tem zedinjenju je bilo uže večkrat posvetovanje, ali vedno brezvspešno, i ni upanja, da bi se to prašanje v posvetih rešilo; le tedaj, ako pade republika, mora se tudi ta vozal razvozljati, ali prosekati. — Omeniti nam je še, da Chambordovega nastopnika, pariškega grofa, ni bilo pri pogrebu, ampak ostal je na Dunaji; to pa je mej francoskimi monarhisti obudilo veliko in gotovo opravičeno nevoljo. — Kako gibanje je bilo v Gorici, naj priča le to, da je goriški brzojavni ujed v par dneh prejel za poslanice 4400 gld. in vse redno odpravil, ker so bili poslani iz Trsta v Gorico trije uradniki s Hughovim aparatom.

Vnanje dežele.

V zunanjih državah ni bilo v zadnjih treh dneh nobenih posebnih dogodbe. — Žalostno je to, da se

je mej Srbi v novej srbskej kraljevini, ki je podpore še jako potrebna, — da ne bomo krivični, mej kraljevo, ne narodno srbsko stranko, — pojavila neka mržnja do Črnogorcev. Srbski časnik »Videlo« je tako ošaben i nesramen, da Črnogorcem kar naravnost bije v obraz, da imajo Srbi (tedaj tudi Črnogorci, ker so Srbi) le enega kralja! — Mi nikakor ne moremo zaslug srbskega kralja ponižavati, a zasluge črnogorskih knezov za srbski narod in tudi za človeštvo in človečanstvo so v zgodovinskih knjigah zapisane, ter so tako sijajne, da jih ni »Videlo«, in tudi srbski kralj ne more otemniti. Glas Črnogorca velikodušno odgovarja »Videlo«, ter njegove sanjarske oholosti v mirnih, a jako modrih besedah strahovito pobija; on pravi, da Črnogora ni zavidna, ampak ona se veseli sreče Srbije, če tudi jej »Videlo« očita zavid in spletke zoper srbsko kraljestvo; Črnogora ostane srbskemu kralju vedno najboljša prijateljica, ker Črnogora in Srbija ste sestri. Črnogora ne zahteva nadvlade mej srbskim narodom; voditeljstvo srbskega naroda pripade tistemu, kdor bude najpredniši; prijateljstvo mej Srbi in Črnogorci bi nehale le takrat, ako bi kedo izmej obeh — kar Bog obvaruj — Srbstvo izdal ter ga tujcem prodal. — Tako govori »Glas Črnogorca«, in ta »glas« naj bi premišljali i se po njem ravnali nekateri naši politikaši.

Francozi imajo v Tonkinu novo preglavico. Po srečnej bitvi jim je cesar Anamitov s pogodbo zagotovil, da ne bo v prihodnje neposredno občeval s kitajskim cesarjem, ampak po francoskem protektoratu. To pa je moralo kitajskega cesarja, ki je vrhovni oblastnik anamitskega cesarstva, hudo razžaliti, zato pa zdaj pošilja svojo vojsko na anamitsko zemljo in tudi Francozje so primorani, pošiljati novo pomoč v tako oddaljene kraje. Kdo vé, kako se vsa ta stvar konča, ker Angleži in moroda tudi Amerikanci ne bodo do konca vsega mirno gledali, ampak pritisnejo vmes, kadar se jim bo zdelo najugodnejše.

Francoski časniki poročajo, da je grof Chambord zapustil premoženja 1.800.000 frankov letne rente ter v poroki določil 500.000 frankov za propagando, 400.000 frankov papežu, 150.000 frankov franciškanskemu samostanu v Kostanjevici in 100.000 pariškim ubogim.

Španski kralj je nastopil svoje popotovanje ter 6. t. m. prišel v Pariz.

Deželni zbor goriški.

V. seja je bila v sredo, 5. septembra. Pred vsem je bila na dnevnem redu postava zastran pogozdovanja Krasa. — Zbor je to postavo sprejel, kakor jo je predlagala vlada, enoglasno in brez vsake debate. Postavo samo priobčimo uže v prihodnjem listu. — Potem je zbor sprejel tudi postavo zastran razdelitve občinskih zemljišč v Rifenberškej županiji, in sicer: v oddelkih Tabor, Vas, Miklavi, Korp, Britof, Mantelovše.

Sprejel je konečno tudi cestno-policijski red skoro brez vsake spremembe, le z dostavkom poslanca Del Torre-ja k §. 16, da je prepovedano, streljati z možnarji, postavljati »brajarje« za ples in ogenj netiti blizo cest. — Tudi dr. Vercegnassi se je zopet hotel skazavati z dostavki in popravki te postave, pa ker je bilo vse le »Muster ohne Werth«, so šli vsi ti popravki in dostavki v koš. Se celo Dottori-ju se ni posrečilo, zadevne predloge tako urediti, da bi bili vredni sprejetja.

Zadnja točka dnevnega reda je bila: načrt postave zaradi nekaterih skladovnih cest. Dr. Rojic je predlagal, da se ta postava izoči pravneinu odseku, da stvar natanko pretrese in o svojem času o tem sporoči, kateri predlog je tudi obveljal.

S tem je bila sklenena ta seja. — Včeraj je bila zopet seja, o kateri bomo poročali prihodnjic.

Miklošičeva slavnost.

Velikansko in pri najlepšem vremenu se je izvršila svečanost na čast prvemu slavistu dr. Francu Miklošiču. Ljudstva je bilo blizo 6000. Na krasno odčenem ljutomerskem trgu je bil postavljen velikanski oder, okoli katerega se je uže od ranega jutra mnogo ljudstva zbiralo. Okoli 10. ure se jih je veliko napotilo na Kamenščak k Nemcu, kder je pri postavljenem slavoloku bil slovesen sprejem iz Ormoža došlih tujih gostov. Ob 11. je bila slovesna sv. maša, katero je služil zlatomašnik dr. Muršec iz Gradca, pevci iz Ptuja in bližnjih krajev pa so na koru peli slovesno mašo, zloženo od brata slavljencevega, g. Janeza Miklošiča. Točno po sv. maši so se zbrali odlični gostje in poslanci raznih družeb na prostornem odru, drugi pa okoli odra po trgu. Najprej je dr. G. Krek, vseučilišni profesor iz Gradca, zbrane pozdravil in v kratkih pa krepkih besedah razjžil pomen današnje svečanosti. Za njim je burno pozdravljen g. župnik Rajč v izvrstnem govoru razlagal življenje dr. viteza Miklošiča, vpletaje marsikatero poduko slovljudstvu, ki je govorniku neprenehoma z glasnimi »živijo« pritrjevalo. Naposled je še nastopil g. Janz Miklošič, brat slavljencev, in se v svojem in v imenu svojega brata srčno zahvalil za toliko počestjenje, kar je velik vpliv naredilo na vse poslušalce. Mej posameznimi govori so peveci prav dobro peli na programu znamenljene pesmi, namreč v začetku »Molitev« od Jenkota, potem »Lepa naša domovina« od Lichteneggerja, »Mili kraji« od Nedveda in »Što čutiš« od D. Jenkota. Po svečanosti je bil občni obed pri g. Vaupotiču, kder je bilo vse lepo pripravljeno in nad 100 gostov, ki so se k občenemu obedu oglasili, dobro postreženi. Mej obedom so se pod barnimi »živijo« prečitali telegrami od vsi strani slovenskega sveta, mej katerimi je najbolje vse razveselili telegram iz Bliigrada, v katerem se je poleg pozdrava javilo, da je srbski kralj Milan slavljencu podelil red sv. Save I. vrste. Tudi izvratne napitnice so veliko navdušenje obudile. Naj omenimo mej drugimi napitnicami dr. Kreka na svitlega cesarja, dr. Račkija iz Zareba na slavjansko slovo, in župnika Rajča na dr. Muršeca, ki je zdaj starosta štajerskih Slovencev, profesorja Šuklje-ja na slovansko vedo, mladega Poljaka, učenjaka, ki je v pravilnej slovensčini napisal Miklošiču, kot delalcu za slovansko vzajemnost, akoprem ni nikoli rabil besede »spanslavizem« in še več drugih.

Zvečer je bila v Ljutomeru prekrasna veselica, katere se je udeležilo vse polno navdušenega ljudstva in mnogo gospode. — Take veselice v Ljutomeru še nismo videli.

V obče pa se je slavnost vršila slajno in vsacega je veselila ta velikanska množica lepega, navdušenega, a vseskoz dostojno in moško vedočega se ljudstva. Živel štajerski Slovenci!

Dopisi.

Iz Barkovelj, 2. septembra.

(Barkovljani, zvesti Avstrijani!) Veliko veselje, ki je minolo nelejlo napolnilo vsevladno mogočno Avstrijo, kakor nitro se je po brzojavu raznesla preradostna vest, da je Njena cesarska kraljeva visokost, cesarevna Štefanija, povila novorojeno nadvojvodinjo, ogrelo je tudi srca na bregovih sinje Adrije prebivajočin otrok matere Slave, ter odmevalo habsburškemu prestolu v vedno zvesto udanih Barkovljah.

Mlo ubrani zvonovi so naznanjali faranomo presrečni dogodek i v-lecenjeni osp. župnik, razloživši pomen nenavadne slavnosti, zapel je po odpetih litanijah Vsegamogočnemu v čast zahvalno pesem. Po blagoslovu pa, predno je verna množica hram božji zapustila, zapela se je cesarska pesem, ter odpela se neizrekljivim navdušenjem.

Bil je pa tudi v nedeljo v Barkovljah omenj. Neštevilno ljudstva iz mesta i skoraj da iz vse okolice sešlo se je bilo na prostoru, občenemu radovanju oloččenem A predno se je začelo somenjsko rajanje, svirati začne domača godba cesarsko himno. Na tisoče zbranega ljudstva je poslušalo, spoštljivo stojé i razoglavo, a zaorilo je za tem enoglasno trikratni »živijo« milemu cesarju Francu Jožfu, cesarici Elizabeti, i preljubima Rudolfu i Štefaniji. Ni bilo navdušenja niti konca, niti kraja, da je marsikatero oko rosilo solze o neizrekljivem veselji. Po obneji veselici smo se pa zbrali v krčmi »Pri društvu«. Cesarska himna se je vrstila za cesarsko himno, a vmes so se opletali lepi narodni napavi i miločetne narodne pesmi. »Živijo«-klicov na presvetlega cesarja, na cesarico, na Rudolfa, na Štefanijo, na novorojeno nadvojvodinjo, ni bilo prenehanja. A mej tem so razsvetljavali bengali tribojni i neorojne rakete izpred gospod Anton Pogorelčeve hiše gretarske višine. Dragi čitatelji! to ti je bila radost, to veselje, to navdušenje, da se more le čutiti, ni-

kakor pa ne popisati. Razšli smo se še le pozno v noči, sezajajo se v roke i kličeje si drug drugega: Bog ohrani Avstrijo! Bog živi miloga cesarja! Bog živi Rudolfa i Stefanijo! Bog živi Slovenca!

Iz Vatevoj. 2. septembra.

Danes imamo veselja, radosti dan, skoraj tako, kakor takrat, ko obhajamo opasilo v dveh vaseh, v katerih imamo dve godbi in se brkinska mladina sredi vasi suče i brkinski fantje nas z narodnimi pesmicami rasveseljujejo. Brkin je rad vesel.

Danes je dan veselja, a to veselje ni brez pelina in srčnih občutkov, kajti blaga duša, naš dušni i telesni prijatelj, jemlje od nas slovo, čestiti, nam inili gospod Miha Šuber, tukajšnji kaplan, poslavlja se, ter nas z jutrajšnjim dnevom zapusti, ker je prestavljen k Sv. Ivanu v tržaško okolico. Blagi dobrotnik priporoča nas v svojem govoru Bogu, opominja, naj se ljubimo med seboj, in vsakemu stanu priporoča eno čednost za ves čas življenja; zahvalo izreka nam vsem, posebno cerkvenim našim pevcom in njihovim vodji, g. Jakobu Petriču, podučitelju, ki je v malo mesecih dobro izvežbal naše pevce za cerkev i dom; priporoča, naj na tej poti, kolikor mogoče, napredujemo v slavo božjo i narodno čast.

V naši kaplaniji val iz petih vasij od malaga do velikega žalujemo za čast. gosp. Miha Šubrom, da nas tako k malu zapusti; ko govori iz lece, teko nam solzice, ker živo se spominjamo, koliko je on storil v duševni i telesni naš prid, kako nas je podučeval, časnike i kujige našim zastojem posojeval. Stejemo si tečaj v dolžnost, da mu javno za vse nam storjene dobrote iz vsega srca presrečno zahvalo izrekamo; Bog naj ga živi in varuje povsod na vseh njegovih novih mestih. (Mnogo podpisov.)

Kobarid, 31. avgusta.

Kakor bode menda čestitemu čitatelju znano, imeli smo v nedeljo, dne 26. avgusta, veselico, katera se je vršila skozi in skozi v najlepšem redu. Pele so se tri pesni, govor in igra »Nemški ne znajo«. Slavnemu občinstvu se je vse dopadalo, kar je tudi pri več prilikah pokazalo; samo igra »Nemški ne znajo« je bila nekaterim *svašnjim* osebam *poper pod nos*. Mej temi je moral biti menda tudi oni gospod, kateri je tako v hitrici skrpal oni dopis v vašem cenjenem listu 29. p. m., da je v hitrici še marsikaj pozabil. Tudi temu gospodu torej je bila igra prava zaneslica. A zakaj? — Kobaridski igralci, kakor tudi pevci, izvršili so vedno svojo nalogo v občo zadovoljnost poslušajočega občinstva. V nedeljo pa tudi niso prvi nastopili! Kaj menite, da so torej prav v nedeljo tako grozno »fušali«, kakor pravi g. dopisalec? O! menda da ne bo tako silno in tuji g. dopisalec ne misli tako hudo. — Se nekaj je, kar je dalo povod, da je omenjeni gospod pisal onim par vrst. — On more biti oseben sovražnik neke gospiče, ki je pri besedi pela »alt« — ali kakor pravi gospod dopisalec, »tenor II«, — Jaz pravim, da so one gospiče prav lepo in v izobraženim altom pele v *dur* in nikakor v *dur* ali *mol*. Ne umejem, kako se morete vtikati v stvari, katera umete prav toliko, kolikor oni kuščarji, katera smo na onem griču strašili z umetelnimi ognji. Če uže kritikujete, kritikujte, kakor gre in mora, nikakor pa, da bi vas vodila k temu strast ali sovraštvo. Kritika je zdrava in dobra, ako je na pravem mestu, — a da pride iz boljega peresa, nego-li je vaše ali pa da vi samo nekoliko bolje pomislite. — C. k. uradnikom je bila igra res »poper pod nos«, kajti gledali so tako čudno, da se nam je srce smijalo. Prav je! Če niso krivi, kaj bi se neki nad tem jezili, veselile se in poskakujete od veselja radi vtiska, ki ga je napravila ta igra. Tudi so se nekateri gospodje izrazili, da je bila baje neka *demonstracija*. Za božjo voljo, kaj vam pride še na um! — Kobaridci ne trebamo demonstracij, osobito takin ne, ako bi pa hoteli, znamo te gospode uže na kak drug način »poderemonstrirati«. — Čestitemu čitatelju naj povem, da teh oseb ni v Kobaridu.

Po besedi je bil sijajen ples pol milijon nebon, kjer nam je svirala mlada tolminska godba. Za kratek čas njenega delovanja mora se reči, da smo bili dosti zadovoljni z njo.

Če rečem, da je bilo dohodkov okroglih 120 gld., povem uže, kolika je bila udeležba.

Kobaridci smo srčno želeli, da bi dosegli z to »prvo besedo« nekaj »edinosti« mej Kobaridci in Tolminci. Žalibog, da se kaže silno malo vpeha. O! nekod sem čul, da se Tolminci čutijo razžaljane radi igre, a mej igro sem videl le veselo tolminske obraze; gospodov, ki mej nami živijo, ki jedo naš kruh, ki bi morali nam služiti — to se ve, da ne omenjam.

Tolminci, Kobaridci, Bolčani! zjedinite se, ne uklanjajte se tujemu jarmu, bodite trdniji od skale, in zagotovim vas, da se očisti mej nami, kar je še omadeževaneja, in zagotovljena vam je prihodnost milejša doba. Živio!

Resnicoljub št. 2.

Iz Belca 3. septembra.

Veseli dogodek v prevzišeni cesarske hiši se je naznanil tudi pri nas večerj popoldne z 24 kratnim strelom iz možnarjev in pritrkovanjem zvonov. Občinstvo je bilo radi tega veselo in navdušeno in slehernemu je bila videti prava in presrečna zadovoljnost. Zvečer je bila napovedana splošna razsvetljava trga, katera je prav lepo in krasno izpadla. Mej tem je bila krasna bakljada z godbo inscenirana po tukajšnjem veteranskem društvu, tej so se pridružili čitalničarji s plamenicami in ogromno ljudstva jo je spremljalo.

Pred c. k. poslopijem in županstvom je bila navdušena ovacija in »živio«-klici na visoka roditelja in novorojene vojvodinji in na preslavno vladajočo cesarsko hišo so doneli, da je bilo veselje.

Danes zjutraj ob 9. uri je bila v farnej cerkvi slovesna sv. maša s »Te Deum«, te so se vdeležili: županstva, c. k. uradniki, šolska mladež, društva in mnogo pobožnega občinstva. Nebeški blagoslov naj lije na novorojeno vojvodinjo in vso cesarsko hišo in Avstrijo, to je gorka želja vsacega patrijota.

Se nekaj moram omeniti. Napovedana razsvetljava je bila razven stanovanja g. R... splošna. Ne vem, kako da je g. R. pozabil razsvetliti; ne vem pa tudi, kako se to z njegovim patriotizmom ujema. nevolja občinstva radi tega je bila očividna.

Iz Podgrada 5. septembra.

Povodom veseliga dogodka i cesarske hiši bila je večerj svečana maša. Vračajoči se veterani imeli so, z godbo na čelu, slovesen vhod v vas. Mnogo zastav, slovenskih, cesarskih i avstrijskih bilo je razobešenih. Bralno društvo zbralo je zvečer vse svoje člane pri »tihem večeru«, ki pa ni bil tih, ker so vsako napitnico naznanjali trikratni strel iz malih topičev. Hišo so lepšale mnoge zastave i transparenti. Bila je tu zastopana večina uradništva, vojništva, bližnja duhovščina, učiteljstva i občanstvo, — vse v najlepši slogi.

V »Concordija« bil je ples. V »Concordiji« bodete začudeni prašali. Da »Concordijo« imamo tudi tu; rodila se je v zadnjem času. Potrebna je toliko, ako smem primerjati muho slonu, kolikor društvo »Avstria« Trstu. V bistvu bi se našel pa razloček.

Iz buzetške občine 2. sept.

Poljski pridelek nam je pred nekoliko časa obečal mnogo dobička. A naš dobiček in veselje je splavalo po vodi. Od prevelike tuše nam je po nekaterih krajih zgorelo vse. Zato mi vsi tresoč pričakujemo velike lakote, morebiti še večje, nego je bila pred nekoliko leti. Sedaj moramo uže početi misliti, kako se previdimo v tem žalostnem času. — Morda bomo tudi letos prosili ministerstvo podpore kakih 50.000 gld., kakor prejšnje leto. Ako pa nam jo dajo, pripravili se v nič kakor prva? Kaj pa bodo delali v tem žalostnem času naši občinski poglavarji? Dragi občinarji! Moramo vsaj enkrat odpreti oči, jih moramo na ta način odpreti, da se ne pokopamo, kakor prejšnja leta. Zdravimo se iz predolzege spanja, ker bliža se nova volitev občinskega glavarja. A moramo paziti, da si izvolimo moža, koji ima možgani v glavi in v prsih srce, koji bode delal za občno blagostanje, ne pa za svoj žep. Pazimo dobro, kaj delamo, zakaj po toči ni treba zvoniti. — A še nekaj se moram potožiti našim bratom Slovanom in s tem ne bodem, tako mislim, nič grajal našega župana. Prosilni smo moža uže več let, naj bi nam dal račun, pa še sedaj ne vidimo nič. — Kaj to pomenja? *Pomenja, da ga noče, ne more, ali pa se ga boji dati.*

Iz Poddrage na Vipavskem, 8. avg.

V velecenjenem listu »Edinost« od dne 25. avgusta t. l., št. 68, bilo je čitati neki dopis iz Poddrage, v katerem gosp. dopisnih, skoraj bi rekel, po vsem neresnično piše.

Zategadel, da svet zve, da ni tako, kakor g. dopisnik piše, stejem si v dolžnost, dopis nekoliko pojasniti in v obrambo zadetih strank besedico spregovoriti.

Gosp. dopisnik piše, da naši kmetje nemajo nikakoršnega veselja za narodno stvar, da-si tudi so bili prvi, ki so napravili »čitalnico«, katera je več let izvrstno napredovala, tako, da smo bili v izgled drugim občinam. — In vse to zaradi slabih letin. Žalostna resnica je, kate-rej moramo pritrčiti, da nas slabe letine uže več let tarejo, a da bi naši kmetovalci, narodnjaki v pravem pomenu besede, zaradi teh lubezen do narodnosti zgubili, ne morem in ne smem priznati, kajti naši občani, z malo izjemo nezavednih svoje narodnosti, zmiraj so se in povsod vrle narodnjake kazali in niso svojega narodnega prepričanja za iškarjotove groše na prodaj imeli.

Tudi »čitalnica« naša ni še tako na slabem, da bi svojemu pravemu namenu ne zaostovala, čeprav se z igrami, plesi in enakim rasveseljevanjem ne producira. Ona ima skoraj vse slovenske časopise naročene, zraven veliko knjigarnico, knjig raznega zapopadka, s katerimi daje svojim društvenikom veliko zanimivega in koristnega berila v razpolaganje za kra-

tek čas in izobraževanje o vseh zadevah. Obžalovati je le to, da bolj preročni kmetovalci prekorišne »čitalnice« naše ne podpirajo.

Dalje piše gosp. dopisnik, da je imela naša občina v zadnjih 25 letih, vliče slabih letin, velikanske troške za napravo novega zvonika, novega šolskega poslopja, novih prekrasnih zvonov in še marsikaj drugega. Vse to se je res storilo, toda ne prisiljeno, ampak s prostovoljno veliko požrtvovalnostjo neomahljivih občanov, kateri so neizogibno potrebo imenovanih naprav in njenih koristi sploh spoznali.

Tudi zidanje novega »farovža«, katero se k malo dovrši, ne bode tako pogubonosno, kakor nam g. dopisnik predočuje; kajti nikdo izmej občanov ni še iz svojega lastnega žepa, dasiprav je »farovž« skoraj po vsem končan, dal niti enega novca za najmanjšo stvar, in ne bode tudi za primanjkljaj veliko skladati treba. In ta primanjkljaj, ki nastane, nam ni bil ob začetku znan; kajti ob začetku omenjenega dela se je mislilo farovž le predelati in nekoliko dozidati, katero delo še toliko bi ne bilo stalo, kolikor je bilo zato namenjenega denarja v zalogi. Ko se je pa pri podiranju starega zidovja videlo, da je vse za nič, zato se je na splošno voljo občanov do tal podrla staro zidovje in se je čisto z novega »farovž« sezidal.

Trditve g. dopisnika, da je to naredba preč. gosp. Št. Vidskega, ni resnična, kar hočemo v kratkih potezah dokazati.

Naša občina je lansko leto z višjim privoljenjem prodala drevja iz občinskega gojzda za 1300 gld., kateri znesek je občinski odbor pri svojej seji sklenol v to obrniti, da se zelo potrebno, uže davno na dnevnem redu stoječe delo novega farovža prične.

Tedaj je prostovoljna požrtvovalnost naših občanov, kateri so se neprisiljeno dela poprijeli, ne pa naredba preč. gosp. župnika Št. Vidskega, o katerem bi se moralo drugače soditi, ker prav g. župnik je našej občini tako naklonjen, da ni bil nobeden njegovih prednikov tako. Dobil nam je tudi podpore za farovž in zvonik blizo 450 gld.

Domače in razne vesti.

Prevtili cesar je podaril župnijskemu predstojništvu v *Bohinjskej Bistrici* za zgradbo cerkve 500 gld.; po toči in nevlbil julija meseca poškodovanim prebivalcem *Velikej in Malej Bukovici* v *Sosah in Harijah* (občina Drnovo) 400 gld.; občini *Mozel (Mösel)* v *Kočevju* 200 gld. za notranjo opravilo neke kapelice in za razširjenje šole; občini *Knežak* za troške vodovoda 100 gld. in podobni Dvorska Vas (Höfnern) 50 gld. za gasilno orodje.

Tržaške novosti. »*Triester Zeitung*« je torej vendar resnično prišla v druge roke; od večerj naprej ni več dr. Dorn voditelj in lastnik tega lista, ampak nek Hugon pl. Koščičski, rodoma Poljak. — Še spremembo osebe spremenil se je nekda tudi zadržaj tega lista. Sicer pa bomo videli.

»*Cittadino*« in »*Alabarda*« sta si hudo v laseh, škandal je uže velikanski; psujejo se z lumpi, sleparji itd., in kakor denes povzamemo »*Cittadinu*«, bode zadnje dejanje tega prepira pred sodnijo. — Ker pa je »*Alabarda*« postala stranišče »*L'Indipendente*«-ja, zato se ji bode najbrže prepovedala prodaja po trafikah, — tako vsaj se govori po mestu.

Tatvine. V sredo po noči so vdrli tatovi v hišo št. 9 v ulici »*Barriera vecchia*« in so ukradli več kokoši in obleke. — Tudi v »*Corsia Stadion*« so tatje vlomili v magazin v hiši št. 27, pa niso mogli nič odnesti. — Nekeje gospej so v ulici »*Ghiaccera*« tatje vlomili v stanovanje in jej pokradli za 90 gld. zlatenine.

Samomor. C. k. uradni sluga v pokoji, Ivan Trevisani, je skočil v četrtek v morje pri Miramaru; vrtnar grada ga je izvelkel iz morja uže mrtvega. Mizerija je uzrok. — Umoril se je v četrtek tudi nek Bojovich, v Trstu čislana osoba, v svojem stanovanju. — Po nekeje statistiki pride v Parizu na vsak milijon prebivalcev 402 samomorilcev, v Stockholmu 354, na Dunaju 287, v Briselju 271, v Draždanih 240, v Peterburgu 206, v Florenci 180, v Berlinu 170, v Novem Yorku 144, v Londonu le 87 in v Rimu le 74. — A v Trstu, kolikor mi opazujemo, pride letos uže na 100.000 prebivalcev najmanj 50 samomorilcev; torej na 1 milijon 500, ali blizo 400 več, nego v Parizu, kder je največja demoralizacija. Lep napredek!

Tržaške šole. ljudske in srednje, toliko mestne, kolikor državne, odpró se 15. t. m.

Porotna sodnija je obsodila Henrika Waage, trg. pomočnika iz Toplice na Českem na 8 mesecev, in Jurja Petrozopulo u Libarzi na Grškem na 18 mesecev teške ječe, ker je prvi vkradel svojemu gospodarja, firmi F. Parisi raznega blaya za čez 900 gld. drugi pa prvemu žakej držal, to je prodajal vkradeno blago.

Denes v Bazovico! Kakor uže znano prirečijo rodoljubi v Bazovici denes

veliko veselico, kamor sfrčl denes tudi naš »Sokol«; upati je po velikih pripravah, da bode res velika i sijajna veselica. Torej denes popoludne v Bazovico!

Novo poštno hranilnice so se odprle v Draguči, Plominu, v Rabnem polju, v Lovreču, v Selvi in Kljanah na Primorskem.

Izlet v Devin v nedeljo 9. t. m. osnuje društvo parnika »Stramare«. Cena tija in nazaj le 1 gld. — Odlaz točno ob 3/4, popoludne, povrat ob 8. zvečer. Izletovci si bodo mogli ogledati tudi znamenit devinski grad.

Iz Vodnjana pišejo »*Naši Slogi*«: Seljaci sudbenoga kotara vodnjanskega tuže nam se, da kod tamošnjega suda nema osebo, koja bi znala sa hrvatskim pučanstvom govoriti hrvatski, te jadikuju za oizlazkom velevidnoga sudca *Trnovca*. Tako se je dogodilo početkom prošloga mjeseca, da je bio saslušan Ive Jakšetić, komu su dva zločinca otela silom tri forinta, nu dotični adjunkt nepoznavajući hrvatskoga jezika, tražio je okolo po sudu čovjeka, koji bi mu bio tumačem. Našao je ipak čovjeka, koji je adjunkt prevadjao na talijanski o to što je Jakšetić hrvatski govorio. Nu pitamo mi, gdje je tu garancija, da je taj čovjek dobro prevadjao na talijanski ono, što je Jakšetić govorio? Je-li će još dugo trajati to stanje, da nebude sudac poznavao jezika, koji se govori u celom sudbenim kotaru? Nećemo se dalje tužiti, nego jedino želimo, da bude u kratko imenovan c. k. kotarski sudac, vriedan zamjenik g. *Trnovca*. — Još nješta. Vodnjanski iridentai nisu htjeli, da prodje prošli mjesec a da nedaju kakva znaka od sebe. Bacili su pred stanom čovjeka našega roda, dr. Stanića, jednu petardu, da pokazu svoju djedovsku uglađenost i razbojničko oružje, kojim su vikli vojevati!

Vojakom, v Ljubljani koncertiranom, zaukazala se je pripravljenost za odhod (marschbereitschaft). Zaradi tega ne bode na tri dni odločenega manevra proti Logatcu, zaradi tega se rezervisti, ki so dokončali vaje, niso odpustili domov, temveč morajo čakati nadaljnega povelja. Vojaki, ki so sedaj v Ljubljani, odmenjeniso neki na Hrvatsko, zlasti v Zagreb in okolico.

Denašnjemu listu je priložen kratek izpisek iz računskih sklepov in iz opraviškega poročila za 14. opravno leto ban »*Slavije*«.

Mi to poročilo posebno priporočamo našim čitateljem, ker iz njega razvidijo, kako izvrstno napreduje ta slovenski zavod, pri katerem bi moral biti zavarovan vsak Slovenec, namesto da ali ni zavarovan, ali pa je zavarovan pri tujih italijanskih in nemških zavodih.

† **Ivan Turgenev, ruski romanopisec**, umrl je v 65 letu v Parizu. Ivan Sergjevič je bil jeden največjih ruskih pesnikov. Delal je skoraj do poslednjega časa. Nič manj kakor poet, je on tudi kakor patrijot občudovanja vreden. Njegovi romani najbolje karakterizujejo rusko ljudstvo, in ker so pisani v prekrasnej prozi, onudili so občudovanje vsega sveta, čemur je dokaz to, da so prestavljeni skoraj v vse evropske jezike. Rodil se je 1. 1818 v Orlu; prve študije izvršil je v Moskvi, stopil leta 1833 prav tamkaj na univerzo, študiral pozneje v Petrogradu in leta 1838 tudi v Berlinu. Zadnji čas je živel največ v Parizu. K najboljšim njegovim proizvodom se štejejo: »*Paraša*« (1843), »*Pogovor*« (1848), »*lovčev dnevnik*« (1852), »*oče in mati*« (roman 1862), *Nov* (1872); roman »*Rudin*« Turgeneva smo tudi mi prinesli v našem listu in se pri nas dobiva v posebnej izdaji. Slovanstvo žaluje na grobu tacega duševnega velikana.

Dražbe.

V *Trstu*, posestvo Ivana Sedmak iz *Recola*, cena gld. 1335, dne 1. oktobra in 3. novembra. — V *Tršču*, posestvo Lucije Soranz rojena Buzzin iz *V. milijana*, cena gld. 574, dne 27. oktobra. — V *Kobaridu*, posestvo Andreja Hrast iz *Žage*, cena gld. 1540, dne 27. septembra in 26. oktobra. — V *Tolminu*, posestvo Mihaela Kozoroh iz *Koritnice*, cena gld. 175, dne 1. oktobra in 2. novembra. — V *Tolminu*, hiša in posestvo Antona Rutar iz *Cigina* cena gld. 948, dne 1. oktobra in 2. novembra. — V *Geriol*, posestvo Jožefa Vodopivitz iz *Dornberga*, cena gld. 2318, dne 20. sept., 20. oktobra in 20. novembra. — V *Sežani*, posestvo Jožefa Uršič iz *Krajnevasi*, cena gld. 1000, dne 21. sept., 23. oktobra in 23. novembra. — V *Sežani*, posestvo Ivana Gec iz *Ponikve*, cena gld. 3179, dne 24. sept., 24. oktobra in 26. novembra. — V *Sežani*, posestvo Ant. Bernetič vulgo *Tomazinčič* iz *Rodika*, cena gld. 1392, dne 24. sept., 26. oktobra in 26. novembra. — V *Sežani*, posestvo Jožefa Skrinjar iz *Mež*, cena gld. 338, dne 24. septembra, 24. oktobra in 26. novembra. — V *Trstu*, posestva pok. Tereze Spadon iz *Škednja* cena gld. 55,333,24, dne 17. septembra.

Izkaz izžrebanih števil pri loteriji skupne Notranjske slavnosti v korist »*Narodnemu domu*« v 2. dan septembra 1883. Izžrebane so bile te številke: 83, 246, 707, 719, 1113, 1068, 1254, 1568, 1613, 1694, 2482, 2485, 2604, 2878, 3273, 3717, 3796, 4160, 4187, 4252, 4367, 4394, 4528, 4554, 5044, 5352, 5764, 5912, 6015, 6056, 6948, 7168, 7608, 7770, 7785, 7797, 7836, 9113, 9306, 9327, 9363, 9542, 9595, 9611, 9633, 9739, 9843, 9865, 8367, 10218, 10268, 10392, 10686, 10649,

10883, 10986, 11045, 11151, 11159, 11180, 11417, 11541, 11976, 11983, 12012, 12171, 12381, 12384, 12537, 12549, 12580, 13209, 13440, 13453, 13956, 14242, 14270, 14345, 14391, 14444, 14561, 14777, 14869, 14951, 14966, 15130, 15241, 15634, 15652, 15653, 16301, 16523, 16577, 16584, 16913, 17097, 17207, 17223, 17453, 17865.

Dobitki za katere se ne oglašajo dobitelj do 20. t. m., zapadejo v korist Narodnega doma. — Ako je kdo v Trstu zadel kako št. viliko, se lahko tudi pri nas oglašuje, da mu povemo, kaj je dobil in pišemo po dobitku na pravo mesto.

Tržno poročilo.

Kava — Tendence za višje cene, kupčija živahna. Prodalo se je te dni 5500 vreč Rio po 42 do 58 gl., 1000 vreč Santos po 57 do 62 gl., Java velja 70 do 78 gl., Ceylon plant 92 do 135 gl.

Sladkor — malo kupčije po nižjih cenah. — Prodalo se je 3000 vreč Pilé po 29 1/2 do 31 gl.

Sadje. — Prišle so uže nove fige. Vsi led poročil, da na Grškem vsled pregoštega deževja trpi grozdje, so cene opaše in rozin poskočile. Pomeranče, limoni 2 do 8 gl., mandlji 105 do 114 gl., fige nove 22 do 23 gl., opaša 22 do 24 gl., Sultanina 35 do 38 gl.

Olje — v najboljšem obrajtu; cene nespremenjene.

Petrolje — stane denes uže gl. 10 1/2, in je tendenca jako trdna.

Seno — gl. 1.10 do gl. 1.40.

Borsno poročilo.

Tendence je postala boljša, vzdignoli so se zopet kurzi vseh državnih papirje v.

Dunajska borsna dne 7. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gl. 85 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 » 30 »
Zlata renta	99 » 45 »
5% avst. renta	93 » 05 »
Delnice narodne banke	835 » — »
Kreditne delnice	288 » — »
London 10 lir sterlin	120 » 05 »
Napoleon	9 » 51 1/2 »

Dijakom!

V solidnej slovenske družini dobila 2 dijaka stanovanje in hrano po jako ugodnej ceni. — Oglasiti se je v novejši tiskarni Via Torrente št 2 1-3

Št 313
o. š. s.

Razglas.

Dne 15. (petnajst) septembra 1883 od 9 do 11 ure predpoldne se bode pri županstvu v Dutovljah poprava tamkajšnega šolskega poslojja cenjena na 428 gl. 60 nove. po javni dražbi oddala. Naris, preračun stroškov in dražbeni pogoji se zamorejo viditi pri županstvu v Dutovljah in pri o. k. okrajnemu glavarstvu v Sežani.

C. k. okrajni šolski svet
v Sežani dne 6. septembra 1883.

Sejm v Tolminu

za živino, poljske pridelke, gospodarsko in kmetijsko orodje, štacunsko blago i. t. d. drži se na Sv. Matevža dan 21. septembra in na Sv. Jurija dan 23. aprila vsako leto. Županstvo v Tolminu 1. sept. 1883.

Štev. 50.

Razglas.

Podpisani cestni odbor daje mitnico, postavljeno ob skladownej cesti Skofje-Lokve-Zavonica po javni dražbi, katera bode v 10. dan septembra meseca t. l. v Lokvi (Corgnale), v najem od 16. septembra 1883 do 30. junija 1885.

Klicna cena je 800 gl. za eno leto. Dražbeni pogoji ogledajo se lahko pri podpisnem cestnem odboru.

Cestni odbor Sežanski
dne 21. avgusta 1883

3-3

Načelnik.

Naznanilo.

Ponižno podpisani si jemlje čast javiti slavnemu p. n. naslovljenemu občinstvu, da bode s 1. septembrom odprl novo pekarno na kolodvorskem trgu (Piazza della Stazione) tik Kalitrove hiše, kjer se bode delal kruh vsih baž po dunajskejši šegi, svež vsako uro dneva. Naznanja tudi, da bode držal različne pijače za hlajenje, potem razne likerje, desertna vina, in pivo v boteljah iz luenitnih pivovarn Pilsno, Steinfeld in Budweis. Priporoča se tudi za pekarijska dela vsake vrste zasebnikov, katera bode izvrševal z vso natančnostjo in hitrostjo.

Anton Schurk.

Alojzij Mayer-jeva

Trgovina piva v steklenicah v Ljubljani
priporoča izvrstno exportno marcno pivo iz pivovarne bratov Kozler-jev v zabojih po 25 in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost tega piva. 24 1

Razpis službe.

Razpisana je služba uradnika delalskega podpornega društva. — Pogoji smorejo poizvedeti pri predsedništvu, katero prejmiti prošnje do 20. t. m. Trst 6. septembra 1883.

Odbor delalskega podpornega društva.

Stiskalnice za vino

10-9 (Prešanje.)
vratne, kakor tudi za večje producente, kakor posebnost. Poroštvo, spričevala nad 100) uže oddanih tiskalnic. Narise in cenike na vsako prošnje brezplačno la franko.

Grozne mlince, najnovejše konstrukcije. Naročbe o pravem času zašle. Dunaj II. Praterstrasse 66. Tovariva v Frankobrodu n. M.

PH. MAYFARTH & Comp.

Telegram iz Ogerskega!
Zaradi smrti
zastoj
1470 žepnih ur.

Lastnik ene največjih trgovin z urami je nedavno umrl in je v svojej oporoki svojim dedičem dal strogo povelje, da porahijo pokretnine in nepokretnine na svojo korist, mej tem ko so primorani v proti ognju sigurnej kasi shranjenih 1470 žepnih ur proti plačilu srebrnega pokrova, potem stroškov za reguliranje in močno pozlačene verižice iz double-zlata **carovati**, da bode tako vsakemu prilika dana, da se preskrbi s prefino regulirano žepno uro glavne vrste, in ker je uže samo srebrno pokrovo, izvrstno reguliranje in veriga iz double-zlata skoro toliko stala, kolikor se zdaj praša za celo uro, le v svojo lastno korist, ako naroči kolikor prej in kolikor več ur mogoče, ker je gotovo, da bode mala zaloga k malo pošla.

Sč spoštovanjem Dedičl.
Te-le ure so v zalogi:
509 komadov žepnih ur na ovlinder iz najfinejšega francoskega double-zlata, ali pa močno posrebrnenega nikla, fino graviranih in giloširanih, na 15 pravih rubinov, z natančnim strojem, kazali za sekunde in krasno verižico, fino repasiranih le gl. 7 — Iste ure na sidro (anker) iz težkega 13 lotnega srebra, poskušanih po c. k. uradu za punciranje in močno pozlačenih le II gl.

275 Washingtonskih remontoir ur iz močno posrebrnenega nikla ali double-zlata,

356 ur na sidro iz najfinejšega francoskega double-zlata, ali močno posrebrnenega nikla, fino graviranih in giloširanih, na 15 pravih rubinov, z natančnim strojem, kazali za sekunde in krasno verižico, fino repasiranih le gl. 7 — Iste ure na sidro (anker) iz težkega 13 lotnega srebra, poskušanih po c. k. uradu za punciranje in močno pozlačenih le II gl.

275 Washingtonskih remontoir ur iz močno posrebrnenega nikla ali double-zlata,

217 pratanov iz pravega zlata, s ponarejenimi briljanti;
v vseh velikostih, pravo 6 karatno zlato in finej baržunovej škatljici, komad le gl. 3.75.
184 parov uhanov iz briljantov ali gumbic, iz 6 karatnega pravega zlata s krasnimi briljanti v finej baržunovej škatljici, par le gl. 3.75.
222 parov uhanov iz pravega zlata punciranega na 6 karatov z najlepšimi koralami, sč škatljico le gl. 1.50 par.
164 medaljonov iz močnega, pravega 13 lotnega srebra, poskušane po c. k. uradu za punciranje vsak komad druge krasne oblike, graviranih in emailiranih, razen tega tudi močno pozlačenih, komad le gl. 3.60. Iste iz francoskega double-zlata s ponarejenimi briljanti le gl. 2.50.

Naročbe po pošti, kakor tudi telegrafične, katere se izvršujejo proti povzetju, ali predpošiljati dotičnega zneska, naj se pošiljajo na

IGNAZ BOROW,
Pöstyén na Ogerskem. 3-1

Dr. MUCHA
se je preselil 24. avgusta na Corso st. 30. v tretje nadstropje. Priporoča se posebno za bolezn maternice, začetek jetike, ali za bolezn, za katere imena sami bolni ne znajo. Zdravi vsak dan zjutraj od 8 do 10 ure in popoldne od 2 do 4 ure. 4-2

Portlandski in Romanski CEMENT
najboljše vrste i po zmer-nih cenah
renomirane tovarne v Trbovljah (Trifail).
Zastop in zaloga pri
Schnabl & C.
Via Carintia 17. 12-5
Zaloga cevi, poljedelskih strojev, se-salk (pump) mašinsko olje, jermene itd.

najnovejše sisteme, trebajo le malo prostora, odtiskujejo s podvojeno hitrostjo, nego poprejšnje stiskalnice; so jako ročne, trane in za trajnost napravljene se izdelujejo v vsih velikostih za privatne, kakor tudi za večje producente, kakor posebnost. Poroštvo, spričevala nad 100) uže oddanih tiskalnic. Narise in cenike na vsako prošnje brezplačno la franko.

Grozne mlince, najnovejše konstrukcije. Naročbe o pravem času zašle. Dunaj II. Praterstrasse 66. Tovariva v Frankobrodu n. M.

navijajo se brez ključa, z mehanično pripravo za kazala, z plošnato šipo, kazališem iz emaila in kazali za sekunde, reguliranih na sekundo, najizvrstnejša ura sveta. Cena s krasno verižico vred le gl. 8.30

250 srebrnih remontoir ur iz težkega 13 lotnega srebra, potrjenega po c. k. uradu za punciranje, navija se brez ključa, z mehanično pripravo za kazala, plošnato šipo, emailirano kazališče in s kazalom za sekunde reguliranih na minuto, najizvrstnejša ura sveta. Poprej gl. 25, zdaj za smešno ceno od le gl. 13.

Da vse ure gredo natančno,
jamčim 5 let.

NAZNANILO.

24. avgusta 1883 našlo se je **tajno predalce** v omari za blago, katerega rabi le dedič in v njem je bila ta-le prava zlatenina. Vsa zlatenina je poskušana po c. k. uradu za punciranje in okrašena s ponarejenimi žlahtnimi kameni in briljanti.

Vsi kamni imajo vsled izvrstnega brušenja lepšo svitlobo, nego pravi in je ta resnica bila potrjena uže po stoterih zlatarjih in strokovnjakih, kateri so te čuda videli in tudi nakupili

217 pratanov iz pravega zlata, s ponarejenimi briljanti;
v vseh velikostih, pravo 6 karatno zlato in finej baržunovej škatljici, komad le gl. 3.75.
184 parov uhanov iz briljantov ali gumbic, iz 6 karatnega pravega zlata s krasnimi briljanti v finej baržunovej škatljici, par le gl. 3.75.
222 parov uhanov iz pravega zlata punciranega na 6 karatov z najlepšimi koralami, sč škatljico le gl. 1.50 par.
164 medaljonov iz močnega, pravega 13 lotnega srebra, poskušane po c. k. uradu za punciranje vsak komad druge krasne oblike, graviranih in emailiranih, razen tega tudi močno pozlačenih, komad le gl. 3.60. Iste iz francoskega double-zlata s ponarejenimi briljanti le gl. 2.50.

Naročbe po pošti, kakor tudi telegrafične, katere se izvršujejo proti povzetju, ali predpošiljati dotičnega zneska, naj se pošiljajo na

IGNAZ BOROW,
Pöstyén na Ogerskem. 3-1

Vizitnice
izdeluje po jako nizkej ceni nova tiskarna via Torrente št. 2.

Na vse prebivalce Avstro-Ogerske. Nujni oklic!

Zarad podedovalne razdelitve so dediči 121 let obstoječe trgovske hiše Ivan Karol Kunzschmidt v seji dne 1. junija t. l. kle-noli, da dajo v naj-m doseđanj- prostore s 1 novembra 1883 in prodajo vse v zalogi nahajajoče se razno blago po ceni, kar stanejo le surovine dotičnih izdelkov. **to-rej skoro zastoj**, da bodo le mogli prostore sprazniti do 1. novembra.

To le blago je še v zalogi:
4500 ženskih košulj iz najfinejšega angleškega šifona s pravimi švicarskimi vezanimi ušitki, resnično umetne vezarije, po gl. 1.50 komad in gl. 16.50 tucat.
1500 ženskih nočnih korsetov prav iste baže, prav dolgih in po vsej dolžini vžitimi švicarskimi vezanimi, najelegantnejše napravljanih, prava krasota za vsako damo, komad gl. 150, tucat po gl. 16.50.
5600 spodnjih kitelj iz najfinejšega naravnega platna, okrašenih sč švicarskimi svilnatimi portami po gl. 1.40 komad gl. 15.50 tucat. — Iste iz rudečega kretona, komad gl. 1.50, tucat gl. 16.50.
3560 moških košulj iz najfinejšega angleškega šifona, čveterojebnata prsa, gladka ali vezljana različnih mer okolo vratu, po gl. 1.50 komad, ali gl. 16.50 tucat. Košulje za gospode po najnovejšem kroju in pariški fasoni! imajo na jeziku c. k. oral in nadpis «k. k. auschl priv. Patent» krasota za vsacega, stanejo le gl. 1.80, tucat gl. 19.
1500 tucatov pregrinjajnih garnitur iz damasta z vtekanimi slikami cvetic itd. obstoječih iz prta in 12 tavajolov po gl. 2.85, neobhodno potrebno za vsako hišo, po neizrečeno nizkej ceni.
2000 turških brisalnic, vsak komad posebej denjen, z rudečimi dolgimi franžami, prekrasno blago, tucat gl. 3.75.
2000 velikih ženskih fašolov za čez rame iz najfineje berolinske volne z dolnimi franžami v raznih barvah, kakor belih, rujavih, drapanih, kariranih, turških, komad gl. 1.20, tucat 12.50.
400 pled-ov za potovanje najtežje baže, jako velikih, najfinejših z temnim rob-cem in bogatimi franžami, kateri so rabljivi kot najlepša obleka še celo po 20 letnej rabi, 1. vrste poprej gl. 15, zdaj le gl. 5.85, 2. vrste poprej gl. 12, zdaj le gl. 4.85 komad.
400 prešepanih odev (koltrov) v perzijskih in indijskih barvah in slikah, z volneno podstavo gl. 3 komad. Odeje iz najfinejšega volnena atlasa, kompletne za največo posteljo, v vseh barvah: rudeče, modre, rumene, zelene itd. z najfinejšo volneno podstavo, poprej gl. 12, zdaj le gl. 6.85 komad. — Odeje iz najfinejšega kašmira v vseh barvah, poprej gl. 10, zdaj le gl. 5.40 komad.
5000 tucatov prestralj iz dobrega težkega platna za vsako, še tako veliko posteljo komad gl. 1.35, tucat 15
350 garnitur francoskih pregrinjaj obstoječih iz dveh posteljskih pogrinjal in enega pregrinjala za mizo z kravatami iz baržuna, krasno delo in stane vsa garnitura, to je vsi 3 komadi skupaj le gl. 7.50.

Vsak odjemalec blaga v vrednosti najmanj gl. 15. — na enkrat dobi remuneracijo, ali **brezplačno** eno švicarsko uro iz francoskega pozlačenega bronu Plastika z dolgo verižo; za natančnost se **jamči** 2 leti.

Naročbe proti gotovemu denaru (po poštni nakaznici ali pa s povzetjem po c. k. pošti) je treba pošiljati na 3-g Erbschafts-Verwaltung Rabinowicz, Wien, II. Schiffamtsgasse Nr. 20.

Prva kranjska Lečniška tovarna hlepčkov (pastilj)
na parogon sč stroji
G. PICCOLI-A,
lekarničarju »k angelju« v Ljubljani na Dunajski cesti.

Salicilni hlebčki proti kataru iz soka želišč, ustavljajo kašelske napade, namočijo in razstopijo sluz (schleim), pomagajo proti kašlju, hripavosti, pljučnim, prsnim in vratnim bolestim, najboljše preservativno serdstvo proti Diphtheritis. Skatlja 20 kr

Sladčice iz gume proti kašlju in hripavosti. V škatljah 10 kr.

Sladčice iz sladnega izlečka iz najčistejšega sladnega izlečka. lahko prebavljive, redivne, ustavljajoče kašelj, namočilne in uničujoče sluz, proti kašlju, hripavosti, in bolesi na pljučih, v prsih in v vratu. V škatljah 10 kr.

Hlebčki iz Pfeffermünza. Vzdržujejo redno prebavljenje, pospešujejo tek in so gotov pripomoček proti slabosti želodca, želodčnemu krču itd. Neizogibljivo potrebni so tudi za kadilce, kakor tudi za elegantne dame. Škatlja 10 kr.

Hlebčki iz Santonine. Vsak hlebček zadržuje 0.05 Santonine. Edino in najboljše sredstvo proti glistami za otroke in odrasčene. I škatlja 10 kr.; 100 hlebčkov 70 kr.; 1000 hlebčkov gl. 6.50.

Hlebčki iz sode. Prijetnega okusa, krepčajo oslabeledi želodec, pospešujejo prebavljenje, uničujejo preobilne kisline prebavljavnih organov. I škatlja 10 kr.

Hlebčki iz tamarinde, Prijetno, topilno in posebno po leti žejo gaseče zdravilo, škatljica po 20 soldov.

Razprodajalci dobé odbitek (rabat).
Naročila se izvršujejo nemudoma proti povzetju zneska.

20-14

